

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

Рўйхатга олинди

№ 1605-45

2013 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта
махсус таълим вазирлигининг

2013 йил "20" декабр даги

484 - сонли буйруғи билан тасдиқланган

КОНЧИЛИК ИШИ

олий таълим муассасалари таълим йўналишлари ва мутахассисликлари
умумкасбий ва ихтисослик фанлари педагоглари учун малака ошириш
курсининг ўқув дастури

Тошкент – 2013

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАХБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ
ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИ ҲУЗУРИДАГИ ПЕДАГОГ
КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ
ТАРМОҚ МАРКАЗИ

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-
услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг
2013 йил декабрдаги 5- сонли баённомаси билан маъқулланган.

Тузувчилар:

п.ф.д., проф. Н.А.Муслимов- ТДПУ ҳузуридаги тармоқ маркази директори

п.ф.н. Ф.Т.Эсанбобоев- ЎзМУ ҳузуридаги минақавий марказ директори

т.ф.д., Ў.Ф.Носиров, т.ф.н., доц. Т.Г.Акбаров,
и.ф.н., доц. Н.Ҳ.Сагатов, т.ф.н., доц. И.К.Умарова,
т.ф.н., доц. Ю.Э.Петросовлар - ТДТУ, Кончилик иши кафедраси профессор-ўқитувчилари

Тақризчилар:

т.ф.д., проф. Б.Р.Раимжонов, ТДТУ, Кончилик иши кафедраси

т.ф.д., проф. Ю.Ж.Норов. ТДТУ, Кончилик иши кафедраси

Ўқув дастурлари Тошкент давлат техника университети Илмий кенгашида тавсия қилинган (2013 йил 19 декабрдаги _____-сонли баённома).

Кириш

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илғор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фанни ривожлантиришнинг устивор йўналишларини аниқлаш, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларининг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малакаси ва кўникмаларини ривожлантириш кўзда тутилган.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар тингловчиларнинг педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнларида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларни амалда қўллай олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараёнида самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

Умумий тайёргарлик модули:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим–тарбия масалалари.
- Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари.
- ОТМ тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услубий фаолиятни модернизациялаш ва инновацион таълим технологияларини жорий этиш.

Умумкасбий тайёргарлик модули:

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси.
- Электрон педагогика асослари.
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

- Амалий хорижий тил.
- Тестология асослари.
- Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги.
- Ахборот хавфсизлиги.

Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Кон ишининг долзарб муаммолари ва замонавий технологиялари.
- Бурғилаш ва портлатишнинг замонавий усуллари.
- Кончилик корхоналарини лойиҳалашда компьютер техникасидан фойдаланишнинг самарали усуллари.

Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Кон ишида қўлланиладиган замонавий машина ва жиҳозлар.
- Кон иши йўналишидаги инновациялар.

Танлов фанлари модули.

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари “Кончилик иши” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари “Кончилик иши” таълим йўналишлари ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари, амалий хорижий тил, хорижий таълим тажрибаси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, таълим соҳасида давлат сиёсати ва бошқа қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларни;
- “Таълим тўғрисида”ги Қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва бошқа Қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши, моҳияти ва аҳамиятини;

- мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини;
- таълим соҳасидаги инновацияларни;
- жамиятни ва таълимни ахборотлаштириш технологияларини;
- педагогика ва психологиянинг сўнгги ютуқларини;
- ўқитувчининг инновацион фаолиятини;
- замонавий таълим методларини;
- электрон педагогика асосларини;
- педагогик маҳорат асосларини
- кон иши фанларини ўқитишдаги илғор хорижий тажрибаларни
- кон иши тараққиётининг замонавий тенденцияларини;
- кон ишининг замонавий техникаси ва технологиясини **билиши** керак.

Тингловчи:

- таълим-тарбия жараёнлари мақсадига эришишда муассасанинг фаолиятини таъминлаш;
- таълим-тарбия жараёнларини ривожлантиришга қаратилган инновацияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;
- қабул қилинган қарорларнинг натижасини баҳолаш ва прогноз қилиш;
- таълим сифатини назорат қила олиш;
- ўқув-методик ҳужжатларни ярата олиш;
- таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;
- педагогик фаолиятга инновацияларни татбиқ этишнинг самарали шаклларини танлаш;
- электрон ўқув материалларини яратиш технологияларини билиши ҳамда улардан таълим жараёнида фойдаланиш;
- педагогларда касбий компетентликни такомиллаштириш жараёнида ўз-ўзини ривожлантиришга бўлган онгли эҳтиёжни шакллантириш;
- шахсий педагогик ва методологик маданиятни ривожлантириш;
- таълим жараёнини ташкил этиш ва бошқариш;
- кон иши йўналиши соҳасидаги янги техника ва технологиялардан фойдалана олиш:
- соҳадаги янгиликларни ўқув жараёнига татбиқ этиш;
- бурғилаш ва портлатиш ишлари соҳасидаги янги жиҳозлардан фойдалана олиш ва ўқув жараёнида татбиқ этиш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- педагогик мониторинг олиб бориш;
- психологик-педагогик диагностиканинг замонавий методларидан фойдаланиш;
- кон иши фанларидан инновацион ўқув машғулотларини лойиҳалаш, амалга ошириш, баҳолаш, такомиллаштириш;
- кон иши йўналиши мутахассислик фанлари дастурига соҳадаги янгиликлар ва улардан фойдаланишнинг самарали усулларини татбиқ қилиш ҳолати ва

истикболи мавзуларини киритиш, амалга ошириш, баҳолаш, такомиллаштириш;

- кон ишининг мутахассислик фанлари дастурига кон турларидан фойдаланишнинг самарали усулларини тадбиқ қилиш ҳолати ва истикболи мавзуларини киритиш;
- кон иши фанларини ўқитишнинг дидактик таъминотини яратиш ишларини олиб бориш *малакаларига* эга бўлиши зарур.

Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Модуллари ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гуруҳларда ишлаш каби интерфаол методлардан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Малака ошириш курси 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкмаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

«Кон иши» малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби мазмуни

I. Умумий тайёргарлик модули

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим–тарбия масалалари

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндашувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимоий ҳаётининг сиёсий институтлар, ғоялар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. “Ўзбек модели”нинг ишлаб чиқиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истикболлари.

Демократик жамият қуришнинг муҳим шартини ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти эканлиги. Мамлакатда демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидаги замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари,

умумдемократик принципларга асосланиши. Миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фан дастурлари. Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

1.3. ОТМ тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услубий фаолиятни модернизациялаш ва инновацион таълим технологияларини жорий этиш.

Умумий сифат менежменти тушунчаси, унсурлари, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва босқичлари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёнининг сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳиятини баҳолаш мезонлари. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битирувчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. Олий таълим муассасаларининг рейтинги. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

Таълимдаги инновацион технологиялар. Олий таълим муассасасида ўқув-услубий фаолиятни модернизациялашнинг асосий йўналишлари.

Инновацион таълим технологияларини ўқув жараёнига тадбиқ этиш. Халқаро ҳамкорлик ва хориж тажрибаси. Профессор-ўқитувчиларнинг ахборот-коммуникация технологиялари, чет тиллар ва педагогик технологиялар бўйича саводхонлигининг ошириш масалалари.

Олий таълимнинг электрон ахборот-ресурслари ва замонавий ўқув адабиётлари билан таъминотини янада ривожлантириш.

II. Умумқасбий тайёргарлик модули

2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.

Олий таълим педагогикаси ва психологияси фанининг долзарб масалалари. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

2.2. Электрон педагогика асослари.

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча. Ахборот – коммуникация технологияларининг воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш. Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий коммуникация технологиялари. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялари, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш. Ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари. Электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби. Таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилари, ташувчилари. Ўқитишнинг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишнинг дидактик принциплари. Ўқитишнинг интерфаол технологиялари.

2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информатсион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогик мулоқот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилиятлари. Қасбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутқ

техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараённи технологик лойихалаштириш.

2.4. Амалий хорижий тил.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва мулоқотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг Европа системаси (CEFR) ва унинг учта асосий даражаси. Сўз бирикмалари атрофида мулоқот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишда, бўш вақтларда бўладиган суҳбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий мулоқот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид мулоқот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўникмаси. Фикрни раван ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий ғоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

2.5. Тестология асослари.

Тестология тушунчаси. Тестологиянинг тавсифи. Тестология ва унинг фаолият соҳалари. Тестологиянинг фан сифатида шаклланиш босқичлари.

Тест тузиш методикаси. Тестларнинг турлари, мазмуни ва кўрсаткич нормалари. Тестларнинг стандарт меъёрлари. Ёш нормалари. Гуруҳий нормалар. Нисбий норма. Фан соҳалари бўйича тест тузишнинг асосий тамойиллари, қоидалари, талаб ва мезон кўрсаткичлари. Ижтимоий-гуманитар ва аниқ-табiiй фанлар бўйича тест тузиш тартиби. Тест саволларини Давлат тест марказига тақдим этиш форматлари.

2.6. Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги.

Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги ҳақида тушунча. Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги фанининг мақсади ва вазифалари. Фаолият хавфсизлигини таҳлил қилиш. Ҳаёт фаолияти хавфсизлигининг асосий тушунчалари, мазмуни. Хавфлар, уларнинг таснифи. Фаолият хавфсизлигини таъминлаш тамойиллари, услублари. Фаолият хавфсизлиги психологияси. Ҳаёт фаолияти хавфсизлигини таъминлаш бўйича қабул қилинган меъерий-ҳуқуқий ҳужжатлар. Ўзбекистон шароитида техноген вазиятлар ва фавқулодда ҳолатларда таълим муассасаларида ходимлар, ўқувчи-талабалар ҳаракатини ташкил этиш ва мувофиқлаштириш. Экологик маърифат ҳақида тушунча. Экологик таълим-тарбия мазмуни, методикаси. Экологик маданият ва уни барқарор тараққиётини таъминлашда тутган ўрни.

2.7. Ахборот хавфсизлиги.

Ахборот хавфсизлиги ва уни таъминлаш усуллари. Ахборот хавфсизлигини таъминлашнинг ҳуқуқий асослари. Ахборот хавфсизлиги турлари. Ахборот хавфсизлигини таъминлаш. Логин ва пароль тушунчаси. Идентификация ва аутентификация. Конфиденциал ахборот. Ахборот хавфсизлигининг концептуал модели. Ахборотларни химоялашнинг криптографик усуллари. Электрон рақамли имзо ва ундан фойдаланиш. Интернет тизимидан олинаётган ахборотларнинг ишончлилиги, ўқув жараёнида Интернет манбаларидан фойдаланиш ва уларнинг ўқув мақсадларига мослиги.

III. Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули

3.1. Кон ишининг долзарб муаммолари ва замонавий технологиялари.

Мамлакат халқ хўжалигида кончилик саноатининг тутган ўрни ва аҳамияти. Кончилик саноатининг асосий тармоқлари, уларнинг ривожланиш тарихи ва истиқболлари тўғрисида маълумотлар.

Фойдали қазилма конлари ва кон жинслари тўғрисида маълумотлар. Кончилик саноати корхоналари – шахта, рудник, карьер (разрез), бойитиш фабрикаси ва бошқа кончилик корхоналари, уларнинг вазифалари тўғрисида умумий тушунчалар. Конларни қазиб чиқариш усуллари.

3.2. Бурғулаш ва портлатишнинг замонавий усуллари.

Кончилик саноати комплекси ва асосий элементлари. Кон лаҳимлариуб барпо қилиш асослари. Руда конларини ер ости усулида қазиб олиш асослари. Қатламли конларни ер ости усулида қазиб чиқариш асослари. Фойдали қазилма конларини очик усулда қазиб олиш асослари. Фойдали қазилмаларни қайта ишлаш ва бойитиш асослари. Гравитацион, магнит, электрик ва флотацион бойитиш жараёнларида қўлланадиган аппаратлар, уларнинг қўлланиш шароитлари ва технологик кўрсаткичлари. Фойдали қазилмани қазиб олиш ва бойитишда уни сифатини бошқариш усуллари.

3.3. Кончилик корхоналарини лойиҳалашда компьютер техникасидан фойдаланишнинг самарали усуллари

Кончиликда лойиҳалаштириш асослари. Лойиҳалаштириш масалаларини ечиш ва оптималлаштириш усуллари. Модулнинг мақсади ва вазифалари. Шахта, рудник ва карьерларни лойиҳалаштиришни ташкил қилиш. Лойиҳалаштиришга топшириқ олиш, келишиш ва тасдиқлаш. Лойиҳанинг таркиби (геологик, кончилик, техник, кон-механик, энергетик, транспорт,

иқтисодий ва смета ва бошқа қисмлар). Техник-иқтисодий масалаларнинг кўп вариантлилиги. Конларни қазиб олиш технологиясини лойиҳалаштириш. Шахта, рудник ва карьернинг чегаралари, қазиб олиш усуллари, ишлаб чиқариш қувватини асослаш. Карьер ва шахталарнинг технологик схемаларини лойиҳалаштириш усуллари. Қоплама коэффициентини карьер контурини аниқлашдаги ўрни. Карьернинг якуний контурини аниқлаш усуллари. Ер ости усулида қазиб олишни лойиҳалаш хусусиятлари. Шахта майдонларини очиш, тайёрлаш схемаларини ва қазиб олиш тизимларини танлаш усуллари. Шахта майдонидаги блоклар, панеллар, горизонтлар ва қазиб олиш майдонларининг ўлчамларини аниқлаш. Шахтанинг қурилиш лойиҳасини тузиш. Шахталарни шамоллатиш схемаси ва шамоллатиш ўлчамларини лойиҳалаштириш. Лойиҳавий қарорларни интеграл баҳолаш.

IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули

4.1. Кон ишида қўлланиладиган замонавий машина ва жиҳозлар.

Қазиб-юклаш ишларида қўлланиладиган замонавий экскаватор ва бошқа машиналар ва механизмлар унумдорлиги. Темир йўл поездларининг фойдали массаси ва йўлларнинг юк ўтказиш қобилияти. Очiq кон ишларини механизациялаш комплекси структураларини транспортсиз, транспортли ва аралаш қазиб олиш тизимлари бўйича ўрганиш. Конвейерлар унумдорлигини аниқлаш

4.2. Кон иши йўналишидаги инновациялар.

Модул соҳасидаги янгиликлар, техник ва технологик жараённинг ўсиши, соҳадаги янги лойиҳалар. Фан, техника ва ишлаб чиқариш интеграцияси. Мутахассисларнинг инновацион салоҳиятларини ривожлантириш ва инновацион фаолият тузилмаси. Мутахассислик фаолиятига аксиологик, акмеологик, креатив ва рефлексив ёндашувлар.

V. Танлов фанлари модули

Таълим соҳалари йўналишлари бўйича тингловчиларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб олий таълим муассасаси ҳузуридаги тармоқ марказлари танлов фанлар модулининг таркибий қисми ва мазмунини белгилайди.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар олий таълим тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услугий фаолиятни моделлаштириш ҳамда олий таълим педагогикаси ва психологияси, электрон педагогика асослари, таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, амалий хорижий тил, “Кон иши” йўналиши фанларнинг долзарб масалалари, шахснинг маънавий камолотини таъминлашда “Кон иши” йўналиши фанларнинг ўрни, “Кон иши” йўналиши фанлар ўқитувчисининг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, мутахассислик

фанларининг дидактик таъминоти, мутахассислик фанларини ўқитишдаги инновациялар, илғор хорижий педагогик тажрибалар мавзулари доирасида олиб борилади. Амалий машғулотлар замонавий дидактик таъминот ва лаборатория жиҳозларига эга бўлган аудиторияларда ҳамда Интернет тармоғига уланган компьютер синфларида ташкил этилади.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Тингловчи мустақил соатларни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Малакавий иш.
- Тақдимот (танланган мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фани бўйича ўқув-дидактик материаллар тайёрлаш.
- Мутахассислик фани бўйича машғулотлар ишланмаларини лойиҳалаш.
- Ижодий топшириқлар ишлаб чиқиш.

Малакавий иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб, уни бажаришда қуйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул варағи;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни мутоала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарсликларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- автоматлаштирилган ўргатувчи ва назорат қилувчи дастурлар билан ишлаш;
- ўз-ўзини касбий ривожлантириш;
- кончилик иши йўналиши бўйича дарслик ва электрон ўқув-ресурслари, тарқатма материаллардан мустақил фойдаланиш;
- тингловчининг ўзи ўқитаётган кончилик иши йўналиши фанлари бўйича электрон дидактик манбаларни яратиш;
- шахсий сайтини яратиш.

Тавсия этилаётган малакавий иш мавзулари:

1. Инновацион педагогик фаолият назарий асослари.
2. Блум таксономияси асосида таълим мақсадларини лойиҳалаш.
3. Таълим натижалари таксономияси.
4. Замонавий педагогик технологиялар орқали мутахассислик фанларини

ўқитишни лойиҳалаш.

5. Компьютер тармоқлари.
6. Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари.
7. Ахборот – коммуникация технологиялари воситалари ва уларни таълим жараёнида қўллаш имкониятлари.
8. Дарс таълимини ташкил этишнинг асосий шакли сифатида.
9. Электрон ўқув-методик материаллар мажмуаси, унинг тузилмаси ва таркиби.
10. Кончилик ишидан самарали фойдаланиш асослари.
11. Кончилик ишининг замонавий йўналишлари.
12. Карьер ва шахталарнинг технологик схемаларини лойиҳалаштириш усуллари.
13. Карьернинг чегараси ва контурини аниқлаш усуллари.
14. Конларни қоплама коэффициенти, уни аниқлашни аналитик ва график усуллари.
15. Қоплама коэффицентини карьер контурини аниқлашдаги ўрни.
16. Кон жинслари ва уларнинг асосий физик-механик хусусиятлари.
17. Фойдали қазилма конлари захираларининг категориялари ва уларнинг моҳияти
18. Фойдали қазилма конларининг самарадорлик кўрсаткичлари.
19. Кон корхоналари ишлаб чиқариш қувватини аниқлаш тамойиллари.
20. Конларни қазиб олишда фойдали қазилмаларни йўқотилиш ва сифатсизланиш омиллари.
21. Фойдали қазилма конларини очиш усуллари ва уларнинг қўлланиш шароитлари.
22. Портлатиш ишларини атроф муҳитга таъсири, конларни ер ости усулида қазиб тизимлари ва уларнинг таснифи.
23. Поғона ўлчамларини аниқлаш.
24. Ногабаритларни иккиламчи майдалашда қўлланадиган заряд конструкцияларини ўрганиш.
25. Қазиб-юклаш ишларида қўлланадиган экскаватор ва бошқа машиналар унумдорлиги.
26. Чегаравий очиш коэффициенти ва карьернинг чегаравий чуқурлиги.
27. Темир йўл поездлари фойдали массаси ва йўлларнинг юк ўтказиш қобилиятини аниқлаш.
28. Конвейерлар унумдорлигини аниқлаш.
29. Очиқ кон ишларини механизациялаш комплекси структураларини транспортсиз, транспортли ва аралаш қазиб тизимлари бўйича ўрганиш.
30. Кон жинсларини турли усулларда қазибга тайёрлашда поғона баландлигини аниқлаш.

Дастурнинг инфор­мацион-методик таъминоти

Моду­лларни ўқитиш жараёнида замонавий методларни, педагогик ва ахборот технологияларни қўллашни:

- моду­лларнинг барча маърузалари бўйича замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли такдимот тайёрлашни;
- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-комуникация технологияларидан кенг фойдаланишни;
- тингловчиларнинг илғор тажрибаларни ўрганишни ва оммалаштиришни назарда тутати.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 2012.
2. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият». –Т.: 2008.-176 б.
3. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
4. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Халқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
5. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.: Ўзбекистон, 2000.
6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон Қарори.
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори
9. Арипов М. Интернет ва электрон почта асослари.- Т.; 2000 й.- 218 б.
10. Азизходжаева Н.Н. Педагогик технология ва педагогик маҳорат Чўлпон: 2005.- 213 б.
11. Гуломов С.С., А.Х.Абдуллаев. Виртуальные стенды для имитации функций учебных мастерских и лабораторных установок.МВССО.Т.,2002.-98 с
12. Давлетшин М.Г., Тўйчиева С.М. Умумий психология. - Т.: ТДПУ, 2002.- 218 б.
13. Егоров П.В., Бобер Е.Л. и др. «Основы горного дела», учебник, Москва, МГГУ, 2002г. – 408 стр.
14. Егоров П.В. и др. «Подземная разработка месторождений полезных ископаемых», (практикум), Москва, МГГУ, 2002г. – 217 стр.

15. Ишмухаммедов Р.Ж. Инновацион технологиялар ёрдамида ўқитиш самарадорлигини ошириш йўллари Тошкент: 2000. 161 б.
16. М.Х.Лутфуллаев., М.А.Файзиев. Интернет асослари., СамДУ нашриёти. 2001. -198 б.
17. Махсудова М.А. Мулоқот психологияси. - Т., 2006. -183 б.
18. Мавлонова Р., Холикбердиев К., Тураева О. Педагогика.– Т.: Ўқитувчи, 2006.- 298 б.
19. Немов Р.С. Психология. - М.: ВЛАДОС, 2003.- 1-2-т. 518 с.
20. Оконь В. Ведение в общую дидактику. М., 1990. -128 с.
21. Подласый И. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. педаг. вузов. – в 2-х кн. – М. : ВЛАДОС, 1999. – 567 с.
22. Ю.Э.Петросов «Технология и комплексная механизация открытых горных работ» I-II часть. Конспект лекции по курсу ТКМОР. ТГТУ. Ташкент 2001г
23. Ю. Э. Петросов «Учебное пособие по проведению лабораторных работ по курсу ТКМОР» ТашГТУ 2002 г.
24. Пешкова М.Х. Экономическая оценка горных проектов. М.: МГГУ, 2002. - 422 с.
25. Раҳмонқулова С.И. IBM PC шахсий компютерида ишлаш.- Т., 1998.- 224 б.
26. В.В.Ржевский «Открытые горные работы». I-II часть. М.Недра 2000 г
27. Сайидахмедов Н.С. Янги педагогик технологиялар. – Т.: Молия, 2003. – 172 б.
28. Саттаров И., Б.Ф.Қодиров, У.Ш.Бегимкулов. «Компютерда лаборатория ишлари». Т. ТДПУ нашриёти. 2002. -143 б.
29. Сагатов Н.Х., Арипова Л.Т. «Очиқ кон ишлари технологияси ва комплекс механизациялаш». Тошкент. ТошДТУ нашриёти. 2012й.
30. Сагатов Н.Х. Кон ишлари асослари, ўқув қўлланма, Тошкент, ТДТУ нашриёти, 2005 й. – 201
31. Сагатов Н.Х., Меликулов А.Д., Шамирзаев Х.Х. Фойдали қазилма конларини ер ости усулида қазिश. Ўқув қўлланма. Тошкент, ТДТУ, 2004. –170
32. Томаков П.И. «Технология механизация и организация открытых горных работ». М. Недра. 2005. -98с.
33. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг тадбиқий асослари – Т.: 2006. -163 б.
34. Усмонова Э.З. Ўқувчиларда мустақил тафаккурни қандай шакллантириш мумкин? - Т.: ТДПУ, 2000. -122 б.
35. Холмуродов Р.И., М.Х, Лутфуллаев. «Замонавий ахборот технологиялари асосида ўқитиш», Т., ЎзРФА «Фан», 2003 й. -176 б.
36. Чернышев А.С. Практикум по решению конфликтных педагогических ситуаций. – М., 1998 г.- 221 с.
37. Шестаков В.А. Проектирование горных предприятий. Учебник. М.: МГГУ, 2003. - 800 с
38. Шеметов П.А., Норов Ю.Д. Буровзрывные работы. Ташкент, 2006г.–100

с.

39. Ялтанец И.М., Шадов М.И. «Практикум по открытым горным работам» Учебное пособие. Изд МГГУ 1999 г.

б.

40. Ялтанец И.М., Шадов М.И. «Практикум по открытым горным работам», учебное пособие, Москва, МГГУ, 2003г. – 510 стр.

41. Б.Ф.Қодиров, У.Бегимкулов, А.А.Абдуқодиров. Ахборот технологиялари. Электрон дарслик. 2002. -213 б.

42. Ғозиев Э., Мамедов К. Касб психологияси. - Т., 2003. -183 б.

Интернет маълумотлари:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: www.press-service.uz

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz

3. Ахборот-коммуникация технологиялари изохли lug'ati, 2004, UNDP DDI: Programme www.lugat.uz, www.glossaiy.uz

4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz

5. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz

6. <http://www.bank.uz/>

7. www.press-uz.info

8. <http://www.uforum.uz/>

9. Ахборот resurs markazi <http://www.assc.uz/>

10. <http://www.xabar.uz>

11. www.ziyonet.uz

12. www.edu.uz

13. www.pedagog.uz

14. www.tdpu.uz